

MALÁ MOŘSKÁ VÍLA

obou stranách stálo několik set obřích mušlí a modrými plameny osvětlovaly celý sál a ještě zářily stěnami ven, takže i moře kolem dokola bylo ozářené. Bylo vidět, jak ke skleněným stěnám připlouvají nesčetné ryby, velké i malé, některým svítily šupiny purpurově rudě, na jiných vypadaly jako ze stříbra a ze zlata. Prostředkem sálu protékal široký vodní proud a na něm tančili mořští vodníci a mořské víly a sami si k tomu zpívali krásné melodie. Tak krásné hlasy lidé na zemi nemají. A nejkrásněji ze všech zpívala malá mořská víla. Všichni jí tleskali a ona na chvíli pocítila v srdci radost, protože si uvědomovala, že má nejkrásnější hlas ze všech, na zemi i v moři. Ale pak si zase vzpomněla na svět nahoře nad sebou, nešel jí z hlavy ten krásný princ ani žal nad tím, že nemá taky nesmrtelnou duši jako on. A tak se vykradla z otcovského zámku, i když se tam všichni radovali a zpívali, a smutně usedla ve své zahrádce. Tu uslyšela, jak vodou proniká zvuk lesního rohu, a říkala si: „Teď tam nahoře asi pluje on, mám ho radši než tatínka a maminku, neustále na něho myslím a do jeho ruky bych vložila své životní štěstí. Všechno bych obětovala, jen abych získala jeho a nesmrtelnou duši. Sestry ať si tančí v otcovském zámku, já půjdu za mořskou čarodějnící, vždycky jsem se jí sice tolik bála, ale třeba mi teď poradí a pomůže mi.“

Čarodějnice bydlela až za hučícími mořskými víry a tam se za ní malá mořská víla teď vydala. Nikdy tou cestou ještě nešla, nerostly tam ani květiny, ani mořská tráva, jen holé a šedivé písečné dno vedlo k vírům. Voda se tam točila jako hučící mlýnská kola a všechno, co zachytila, rvala do hlubin. Mezi těmito drtivými víry musela projít, když se chtěla dostat na čarodějčino území, teď musela přejít i horké bublající bahno, čarodějnice mu říkala moje rašeliníště. Za ním stál její dům a kolem něho podivný les. Místo stromů a keřů tam rostly polypy, napůl zvířata a napůl rostliny, vypadaly, jako by to ze země rostli stohlaví hadi, místo větví dlouhé slizké paže, prsty jako ohební červi, a neustále se pohybovaly od kořene až po samé konečky. Kolem všeho, co v moři mohly uchopit, se obtočily a nikdy už to nepustily ze sevření. Malá mořská víla

se před tímhle porostem zděšeně zastavila, srdce se jí strachy rozbušilo, málem už se zase obrátila, ale pak si vzpomněla na prince a na lidskou duši a to jí zase dodalo odvalu. Dlouhé vlající vlasy si stáhla pevně kolem hlavy, aby jí za ně polypy nechytly, ruce si složila na prsou a vylétla kupředu, jak jen ryba dovede letět vodou, rovnou mezi ty odporné polypy, všechny se po ní hned začaly natahovat ohebnými pažemi a prsty. Viděla, jak každý svírá něco, co předtím polapil, stovky malinkých paží to držely jak pevné železné obruče. Jako bílí kostlivci vykukovali ze sevření polypů lidé, co zahynuli na moři a klesli ke dnu. Lodní pokladnice a kormidla svíraly, kostry pozemských zvířat, dokonce i jednu malou mořskou vílu, co chytily a zadusily, a to jí vyděsilo ze všeho nejvíc.

Teď přišla na velkou slizkou paseku, vyvalovali se tam velcí tlustí úhoři a ukazovali přitom odporné žlutobílé břicho. Uprostřed paseky stál dům vystavěný z bílých kostí trosečníků a v něm seděla čarodějnice a z pusy krmila velkou ropuchu, jako lidé dávají ze rtů kanárkovi cukr. Hnusným tlustým úhořům říkala kuřátka moje a nechávala je, aby se jí rozvalovali na velkých houbovitých prsou.

„Však já už vím, co ode mě chceš,“ pravila mořská čarodějnice, „děláš pěknou hloupost. Ale tvé přání ti splním, protože tě uvede do neštěstí, princezničko moje. Chceš se zbavit rybího ocasu a místo něj mít dva podstavce, abys na nich mohla chodit jako lidé a aby se do tebe zamiloval mladý princ a ty abys získala jeho a nesmrtelnou duši,“ zachechtala se čarodějnice tak hlasitě a tak odpudivě, že ropucha i úhoři spadli a svíjeli se jí u nohou. „Přicházíš právě včas,“ řekla čarodějnice, „zítra, až vyjde slunce, už bych ti nemohla pomoci, až zase za rok. Namíchám ti takový nápoj, než vyjde slunce, vyplaveš na zem, posadíš se na břeh a vypiješ ho. Pak se ti ocas rozdělí a scvrkne se na dvě pěkné nožky, jak se tomu říká u lidí, ale pozor, bude to bolet, jako by tebou projel ostrý meč. Každý, kdo tě uvidí, ti bude říkat, že jsi to nejkrásnější mladé stvoření, jaké spatřil. Uchováš si tu lehkou chůzi, žádná tanečnice se nedokáže vznášet jako ty, ale při každém kroku ti bude, jako bys našlápla na ostrý nůž a začínala ti

prýštit krev. Jestliže chceš tohle všechno vytrpět, pak ti pomůžu.“

„Ano,“ řekla malá mořská víla rozechvělým hlasem a myslela přitom na prince a na nesmrtelnou duši.

„Ale pamatuj,“ kladla jí čarodějnice na srdce, „že jak na sebe jednou vezmeš lidskou podobu, nemůže se z tebe už nikdy stát zase mořská víla! Už nikdy se nebudeš moct ponořit vodou ke svým sestrám a do otcovského zámku, a když si nezískáš princovu lásku, aby pro tebe zapomněl na otce i matku, lpěl na tobě každou myšlenkou a způsobil, aby vám kněz ruce spojil a aby se z vás tak stali manželé, pak nezískáš nesmrtelnou duši a ráno poté, co se on ožení s jinou, pukne ti srdce a stane se z tebe pěna na vodě.“

„Tak tomu chci,“ pravila malá mořská víla a po chvíli zbledla jako mrtvá.

„Mně budeš ale muset taky zaplatit,“ šklíbila se čarodějnice, „a nežádám zrovna málo. Máš nejkrásnější hlas ze všech tady na mořském dnu, jistě si myslíš, že právě jím bys prince mohla okouzlit, ale tento hlas odevzdáš mně. To nejlepší, co máš, požaduju za drahocenný nápoj. Budu ti totiž muset dát vlastní krev, aby ten nápoj byl opravdu ostrý jako dvojsečný meč.“

„Ale když mi vezmeš hlas,“ namítla malá mořská víla, „co mi pak zbude?“

„Krásná postava,“ skřehotala čarodějnice, „lehká chůze a výmluvné oči, těmi jistě dokážeš okouzlit lidské srdce. No, copak, ztratilaš odvalu? Jen pěkně vyplázni jazýček a já ti ho uříznu, tím mi zaplatíš a pak dostaneš ten mocný nápoj.“

„Staň se,“ řekla malá mořská víla a čarodějnice vzala kotlík, že v něm uvaří čarovný nápoj. „Čistota půl zdraví,“ pravila a vydrhla kotlík úhoři, které si k tomu svázala do uzlu. Pak se škrábla do prsou a nechala do kotlíku nakapat černé krve, pára z ní vytvářela ty nejroztodivnější postavy, až z toho šel strach a hrůza. Každou chvíli přidávala čarodějnice do kotlíku další a další přísady, a když se to vše pořádně vařilo, bylo to, jako když pláče krokodýl. Konečně byl nápoj hotový a vypadal jako nejprůzračnější voda.

„Tak tady to máš,“ pravila čarodějnice a uřízla malé mořské víle jazyk, takže oněměla a už nemohla zpívat ani mluvit.

„Kdyby tě náhodou chytily polypy, až se budeš vracet mým lesem,“ dodala čarodějnice, „stačí na ně stříknout jedinou kapku tady toho nápoje a hned se jim paže i prsty rozpadnou na tisíce kousků.“ Ale nebylo to třeba, polypy se před malou mořskou vílou vystrašeně roze-
stupovaly, sotva zahlédly nápoj, který jí v ruce svítil, jako by to byla zá-
řící hvězda. Tak zanedlouho prošla lesem, bažinou i hučícími víry.

Viděla i otcovský zámek, světla ve velké plesové síni už byla po-
zhasínaná, asi už všichni spali a ona už si netroufala je vyhledat, teď
když je němá a chystá se od nich navždy odejít. Jako by se jí srdce
mělo rozskočit žalem. Vkradla se aspoň do zahrady, od každé sestry
ze záhonu si vzala po kytičce, poslala k zámku tisíce polibků a pak vy-
stoupala vzhůru temnomodrým mořem.

Ještě před východem slunce uviděla princův zámek a vystoupila
na nádherné mramorové schodiště. Krásně a jasně svítil měsíc. Malá
mořská víla vypila pálivě ostrý nápoj a bylo jí, jako by jí jemným tělem
projel dvojsečný meč. Omdlela a zůstala ležet jako mrtvá. Když se
nad mořem rozzářilo slunce, procitla a pocítila palčivou bolest, ale
přímo před ní stál ten krásný mladý princ a upíral na ni oči černé jako
uhel. Malá mořská víla sklopila zrak a viděla, že rybí ocas je pryč a že
má ty nejpěknější bílé nožky, jaké vůbec mladé děvčátko může mít,
byla však dočista nahá, a tak se zahalila do hustých a bohatých dlou-
hých vlasů. Princ se jí zeptal, kdo je a jak se tady u zámku ocitla, a ona
se na něho jen něžně, ale smutně zadívala tmavomodrýma očima,
vždyť mluvit přece nemohla. Princ ji tedy vzal za ruku a dovedl ji do
zámku. Při každém kroku – přesně jak čarodějnice předpověděla –
jako by našlapovala na špičatá sídla a ostré nože, ráda to však snášela.
Ruku v ruce s ním stoupala lehýnce a princ i všichni ostatní žasli nad
její půvabnou, lehkou chůzí.

Vzácné šaty hedvábné i mušelinové jí oblékli, v zámku byla nej-
krásnější ze všech, ale byla němá, nemohla zpívat ani mluvit. Před
prince a jeho královské rodiče předstupovaly krásné otrokyně oděné

ve zlatě a hedvábí a zpívaly jim. Jedna zpívala pěkněji než všechny ostatní a princ jí tleskal a usmíval se na ni a malé mořské víle z toho bylo smutno, protože věděla, že ona sama zpívala mnohem krásněji. Říkala si: „Ach, jen kdyby tak věděl, že jsem se na věčné časy vzdala hlasu, jen abych mohla být s ním!“

Otrokyně se za nádherné hudby roztančily v rozkošném lehkém tanci a tu malá mořská víla pozvedla krásné bílé paže, stoupla si na špičky a roztančila se, vznášela se nad zemí, takhle ještě nikdy nikdo netančil, s každým pohybem byla její krása ještě nápadnější a její oči promlouvaly k srdci ještě hlouběji než zpěv otrokyň.

Všichni byli nadšeni, obzvláště princ. Říkal jí můj nalezeneček a ona tančila dál a dál, přestože pokaždé, když se nohou dotkla země, jí bylo, jako by našlapovala na ostré nože. Princ pravil, že u něho zůstane navždy, a malé mořské víle dovolili spát před jeho dveřmi na sametové podušce.

Dal jí také ušít mužský oblek, aby s ním mohla vyjíždět na koni. Uháněli voňavými lesy, zelené větvičky jí šlehaly po ramenou a ve svěžím listoví prozpěvovali ptáčci. Vystupovala s princem na vysoké hory, a i když jí nohy krvácely tak, že to viděli i ostatní, jen se tomu smála a šla s ním dál, až uviděli dole pod sebou plout mraky, jako by to byla hejna ptáků táhnoucích do cizích krajů.

Doma v princově zámku, když ostatní spali, vycházela na široké mramorové schodiště, studená mořská voda jí chladila rozpálené nohy a ona přitom myslela na své blízké tam dole v hlubinách.

Jedné noci, zavěšená jedna do druhé, se objevily její sestry, připlouvaly a smutně přitom zpívaly. Malá mořská víla na ně zamávala, ony ji poznaly a pověděly jí, jak je všechny zarmoutila. Pak ji přicházely navštívit každou noc a jednou v noci spatřila v dálce i starou babičku, ta už se kolik let na hladině vůbec neukázala, a mořského krále s korunou na hlavě, oba k ní natahovali ruce, ale přiblížit se ke břehu jako její sestry se neodvážili.

Den za dnem byla principi dražší, měl ji rád, jako mívá člověk rád hodné a milé dítě, že by ji však mohl udělat svou královnou, to ho

vůbec nenapadlo. Ale stát se jeho ženou přece musí, vždyť jinak nezíská nesmrtelnou duši a ráno v den jeho svatby se promění v pěnu na mořské hladině.

„Nemáš mě ze všech nejraději?“ jako by se ptaly oči malé mořské víly, když ji vzal do náruče a líbal ji na hezounké čelo.

„Ano, jsi moje nejmilejší,“ říkal princ, „protože máš ze všech nejlepší srdce, jsi mi nejoddanější a jsi podobná jedné mladé dívce, kterou jsem kdysi viděl, ale kterou už asi nikdy nenajdu. Jednou ztroskotala moje loď a vlnobití mě zahnal k zemi u posvátného chrámu. Sloužily tam mladé dívky, ta nejmladší mě našla na břehu a zachránila mi život, viděl jsem ji jen dvakrát a tu jedinou bych mohl na tomto světě milovat. Ale ty jsi jí podobná, skoro její obraz v mé duši zastihuješ. Jenže ona patří k tomu posvátnému chrámu, a proto mi dobrá štěstěna přivedla tebe, už nikdy se nerozejdeme.“ – „Ach, on neví, že jsem ho zachránila já,“ říkala si malá mořská víla, „já jsem ho přece přes moře přinesla k lesu, v němž stojí ten chrám, a pak jsem čekala, až někdo přijde, a uviděla jsem tu hezkou dívku, kterou má radši než mě,“ a tu si hluboce povzdechla, plakat totiž nemohla. „Říkal, že patří do toho posvátného chrámu, odtamtud už do světa nikdy nevyjde, takže se už nikdy nesejdou, ale já jsem tady u něho, vidím ho každý den, budu se o něho starat, budu ho milovat a obětuju mu život.“

Ale teď se princ bude ženit, bude si brát krásnou dceru sousedního krále, šla jedna řeč, proto taky vypravuje tu nádhernou loď. Říká se sice, že si princ jede prohlédnout zemi sousedního krále, jenže ve skutečnosti si jede prohlédnout dceru sousedního krále a bere s sebou veliký průvod. Ale malá mořská víla jen vrtěla hlavou a smála se, ona přece zná princovy myšlenky mnohem líp než všichni ostatní. „Musím na cesty,“ pověděl jí totiž, „mám se jet podívat na jednu hezkou princeznu, rodiče to na mně žádají, ale nutit mě, abych si ji přivedl domů jako nevěstu, mě nebudou. Nemůžu ji milovat, není podobná té hezké dívce z chrámu, té jsi podobná ty, jestli si budu mít jednou vybrat nevěstu, budeš to spíš ty, ty můj němý nalezenečku s výmluvnými očima.“ A líbal ji na rudá ústa a hrál si s jejími dlouhými

mi vlasy, položil jí hlavu na srdce a ona snila o lidském štěstí a o nesmrtelné duši.

„Přece by ses nebála moře, dítě moje němé,“ řekl princ, když stánuili na nádherné lodi, která jej měla odvézt do země sousedního krále, a začal jí vyprávět o bouřích i bezvětří, o podivuhodných rybách v hlubinách vod a o tom, co tam vidí potápěč. Malá mořská víla se jeho vyprávění usmívala, ona přece líp než kdo jiný věděla, jak to vypadá na dně mořském.

Za měsíčné noci, když všichni ostatní spali, až na kormidelníka pochopitelně, ten stál u kormidla, seděla na palubě u zábradlí a upírala zrak do jasné vody a připadalo jí, že vidí otcovský zámek a na něm až nahoře babičku se stříbrnou korunou na hlavě, jak vzhlíží skrz mocné mořské proudy vzhůru k lodnímu kýlu. Pak se na hladině vynořily její sestry, smutně na ni hleděly a lomily bílýma rukama, ona jim mávala, usmívala se na ně a chtěla jim říct, že se jí vede dobře a že je šťastná, jenže vtom přicházel plavčík, sestry se potopily a chlapec myslel, že to bílé, co zahlédl na vlnách, byla pěna.

Ráno se loď přiblížila k nádhernému městu sousedního krále a zanedlouho již vplula do přístavu. Zvony na všech kostelích zvonily, z vysokých věží troubili trubači a vojáci vzdávali čest vlajícími praporky a blýskavými bodáky. Každý den se konala veliká sláva. Plesy střídaly hostiny, ty zase večírky, ale princezna pořád nikde, prý je na vychování daleko v jednom posvátném chrámu, tam se učí všem královským ctnostem. Konečně se dostavila.

Malá mořská víla se jí nemohla dočkat, chtěla vidět tu krásu, a opravdu musela uznat, že půvabnější stvoření ještě nikdy nespatriila. Pleť měla jemnou a čistou a za dlouhými černými řasami usmívaly se tmavomodré, věrné oči.

„To jsi ty!“ zvolal princ. „To tys mě zachránila, když jsem ležel na břehu jako mrtvý,“ a vzal uzardělou nevěstu do náruče a přitiskl ji k sobě. „Ani nevíš, jaký jsem dnes šťastný,“ řekl malé mořské víle. „Splnilo se mi to nejkrásnější, něco, v co jsem se ani neodvažoval doufat. Ty se budeš z mého štěstí jistě také radovat, protože

tak jako ty mě nemá rád nikdo.“ A malá mořská víla mu políbila ruku a přitom jí připadalo, že cítí, jak jí puká srdce. Jitro jeho svatby jí přece přinese smrt a promění ji v pěnu na vlnách.

Zvony na všech kostelích zvonily, heroldi jezdili po ulicích a oznamovali sňatek. Na všech oltářích hořely ve vzácných stříbrných lampách vonné oleje. Kněží máchali kaditelnicemi, nevěsta a ženich si podali ruce a biskup jim požehnal. Malá mořská víla, oděná v hedvábní a zlatě, nesla nevěstin závoj, ale slavnostní hudbu neslyšela a posvátný obřad neviděla, myslela jen na noc své smrti, na všechno, co na tomto světě ztrácí.

Ještě téhož večera nastoupila nevěsta s ženichem na loď, zněly dělostřelecké salvy, prapory vlály a uprostřed paluby byl postaven královský stan ze zlata a purpuru s těmi nejkrásnějšími poduškami. Tam měli novomanželé za klidné, chladivé noci spát.

Plachty se nadouvaly ve větru, lehounce a jakoby nehybně odplouvala loď po čistém moři.

Když se setmělo, rozsvítily se na lodi barevné lampy a námořníci vesele tancovali na palubě. Malé mořské víle se vracelo na mysl, jak se poprvé vynořila z moře a uviděla tutéž nádheru a slávu. Teď se roztančila s ostatními, vznášela se jako vlaštovka, když ji pronásledují, všichni jásalí a obdivně jí tleskali, ještě nikdy netančila tak velkolepě. Do jemných nohou jako by se jí zařezávaly ostré nože, ona to však necítila, neboť do srdce se jí zarývala bolest mnohem řezavější. Věděla, že toto je poslední večer, kdy vidí toho, kvůli němuž opustila rodinu i domov, vzdala se krásného hlasu a každý den trpěla nekonečná muka, a on pro to jedinou myšlenku neměl. Je to poslední večer, kdy dýchá stejný vzduch jako on, vidí hluboké moře a modrohvězdnou oblohu. Teď ji čeká věčná noc bez myšlenky a snu, vždyť nemá duši a nemůže ji ani získat. A na lodi byla radost a zábava až dlouho přes půlnoc a malá mořská víla se smála a tančila s myšlenkou na smrt v srdci. Princ líbal svou krásnou nevěstu, ona si pohrávala s jeho černými vlasy a pak, zavěšeni jeden do druhého, odešli spát do nádherného stanu.

Na lodi všechno utichlo, jen kormidelník stál u kormidla, malá

mořská víla se opírala dlouhými pažemi o zábradlí a vyhlížela na východě ranní červánky, věděla, že první paprsek slunce ji zabije. A tu uviděla, jak se z moře vynořují její sestry, bledé byly jako ona sama, už jim ve větru nevlály krásné dlouhé vlasy, měly je ostříhané.

„Daly jsme je čarodějnicí, aby nám pomohla, abys dnes v noci nemusela umřít. Dala nám nůž, tady je, vidíš, jak je ostrý? Než vyjde slunce, musíš ho vrazit princi do srdce, a jakmile ti jeho vřelá krev stříkne na nohy, srostou ti do rybího ocasu a stane se z tebe zase mořská víla. Pak budeš moct sestoupit do vody k nám a žít si svých tři sta let, než se z tebe stane mrtvá slaná pěna na mořské hladině. Pospěš si! Než vyjde slunce, musí zemřít on, nebo ty! Babička truchlí tak, že jí bílé vlasy vypadaly, jako ty naše padly za obět nůžkám staré čarodějnice. Zabij prince a vrať se k nám! Pospěš si, vidíš ten rudý pás na nebi? Za pár minut vyjde slunce a ty umřeš.“ A sestry hluboce vzdychly a vnořily se do vln.

Malá mořská víla poodhrnula purpurový závěs stanu a uviděla, jak krásná nevěsta spí s hlavou princi na prsou. Sklonila se k němu a políbila ho na hezké čelo, podívala se na oblohu, kde čím dál jasněji prosvítaly ranní červánky, podívala se na ostrý nůž a znovu upřela oči na prince, zrovna ze sna zamumlal nevěstino jméno, jen na tu myslel, a malé mořské víle se nůž zachvěl v ruce – a pak ho odhodila daleko do vln, tam, kde do nich padl, rudě zazářily, jako by z vody vytrysklo několik kapek krve. Ještě jednou, pohledem již smrtí napůl zastřeným, podívala se na prince a pak se vrhla z lodi do moře a cítila, jak se její tělo rozpouští v pěnu.

Z moře vyšlo slunce, paprsky něžně a teple pohladily mrtvolně studenou mořskou pěnu a malá mořská víla necítila pranic ze smrti, viděla jasné slunce a nad ní se vznášely stovky průhledných, krásných bytostí. Skrze ně viděla bílé plachtoví lodi i rudé mraky na nebi, jejich hlas zněl melodií tak jemnou, že ho ucho lidské neslyšelo, stejně jako je oko lidské nevidělo, bez křídel se vlastní lehkostí vznášely ve vzduchu. Malá mořská víla viděla, že má tělo jako ony, výš a výš se zvedalo z pěny.

„Ke komu to přicházím?“ zeptala se a její hlas zněl jako hlas těch ostatních stvoření, tak povznášivě, že to žádná pozemská hudba neumí vystihnout.

„K dcerám vzduchu,“ odpověděly ostatní. „Mořské víly nemají nesmrtelnou duši, nikdy ji nemohou získat, pokud nezískají lásku člověka, veškeré jejich věčné bytí závisí na cizí moci. Dcery vzduchu věčnou duši rovněž nemají, ale samy si ji dobrými skutky mohou stvořit. Létáme do teplých krajů, kde horký morový vzduch zabíjí lidi, tam přivaneme chládek. Šíříme ve vzduchu vůni květin a sesíláme úlevu a zdraví. Když tři sta let usilovně konáme dobro, jaké můžeme, získáme nesmrtelnou duši a budeme se podílet na věčném lidském štěstí. Ty, ubohá malá mořská vílo, jsi z celého srdce usilovala o totéž jako my, trpěla jsi a všechno jsi snášela, a tak ses povznesla do světa vzdušných duchů a teď si sama za tři sta let můžeš stvořit nesmrtelnou duši.“

A malá mořská víla pozvedla jasné paže k božímu slunci a poprvé pocítila slzy.

Na lodi už byl zase hluk a život, viděla, jak ji princ se svou hezkou nevěstou hledají a jak smutně hledí na rozvlněnou pěnu, jako by věděli, že se vrhla do vln. Neviděna políbila na čelo nevěstu, usmála se na prince a s ostatními dětmi vzduchu vystoupala na růžový mrak plující vzduchem.

„Za tři sta let se takto vzneseme do království Božího.“

„Mohly bychom se tam dostat i dřív,“ šeptala jedna z dcer vzduchu. „Neviděny vlétáme do lidských domovů, kde jsou děti, a za každý den, v němž najdeme hodné dítě, které rodičům dělá radost a zaslouží si jejich lásku, ukrátí Bůh naši zkušební lhůtu. Dítě o nás neví, když prolétneme pokojem, a když se nad ním radostně usmějeme, pak nám z těch tří set let jeden rok ubude, ale když uvidíme dítě zlobivé a zlé, tu se musíme smutně rozplakat a každá slza pak přidá k naší zkušební lhůtě další den.“